

Fann uppá longu sum smádrongur

- Ein bilur kann sum einki koyra ímóti vindinum við vindmegi, sigur Mariel Poulsen, sum herfyri fór frá fyrri aldur eftir at hava verið lærari á Tekniska Skúlanum í Havn í 19 ár

Fólk í almennum starvi noyðast frá, tá tey eru 67 ára gomul. Tað er eingin bøn.

Í november mánaði fylti Mariel Poulsen 67 ár, og hann fór tí úr fasta starvisinum á Tekniska Skúlanum í Havn, men tá heitt varð á hann um at taka nakrar tímar, vildi hann vera beinasamur.

Mariel hevur arbeitt á Tekniska Skúla síðan 1. november 1975.

Hann hevur fyrri tað mesta verið í føstum stovrum.

Tá hann í sínari tíð fyrst hevði lært jarnsmíð og síðan tikið viðkaða maskinmeistaraprógvið, fór hann út at sigla, men longu á sínum fyrsta túri, frætti hann, at eitt starv á el-verkinum á Strønd varð leyst.

Søkti úr Japan

- Vit vóru á Filipinunum, tá eg frætti um starvið, og tá vit komu til Japan, sendi telegrafisturin á skipinum umsóknina heim fyrri meg, sigur Mariel.

Hann hevði ætlað sær at siglt úti eina tíð, men tað freistaði at søkja hetta starvið, tí tað vóru ikki so nógv stórv í landi til maskinmeistarar.

Hetta var í 1954.

Tá vaktmeisterin hjá SEV í Vestmanna fór frá í 1963, søkti Mariel tað starvið og fekk tað. Hann valdi hetta nýggja arbeiði, tí verkið var størri, og lønin betri.

Partvis av persónligum orsökum flutti Mariel við familjuni til Havnar at arbeiða í 1975. Og síðan hevur hann verið á Tekniska Skúlanum í Havn. Tað hevur hann ongantíð angrað, sjálvt um honum eisini dámdi væl hjá SEV.

Eingin útgerð

Mariel sigur, at hann tá fyrstu tíðina var nokkso vónsvikin av Tekniska Skúlanum, tí tað stóð so illa til við útgerð.

- Næmingar komu higar úr fólkaskúlanum og vóru vanir við nógv betri t.d.

borimaskinur, enn hesin skúlin hevði.

Mariel helt tað vera so lægt, at teir, sum komu í skúla fyrri at læra handverkið, ikki fingi høvi til at royna ta útgerð, teir skuldu brúka.

- Men tað bleiv betri. Í 1981 var Tórshavnar kommuna so beinasom at byggja skúlanum høli við Velbastaðvegin. Tað kom væl við, tí skúlin sjálvur hevði neyvan fingið í lag at bygt. Nýmótans útgerð fekk skúlin síðan eisini.

Hetta var alt neyðugt, um ikki skúlin heilt skuldi draga aftur.

- Nú stendur aftur á at fylgja við, tí tað kemur so nógv nýtt fram alla tíðina, og útgerðin kostar. Fylgri útbyggingin ikki við tíðini, er vandi fyrri, at hetta verður átalat.

Kemur nógv nýtt fram

- Hevði eg nú sloppið at arbeiði trý áfrat, so gjørdi eg tað. Men upp á ein máta kenni eg meg gamlan, tí tað kemur so nógv nýtt fram, ein sum lærari noyðist at seta seg inn í. Tað er tí vist rætt, at eg fari og lati yngri fólk sleppa fram at.

Fyrrverandi og núverandi

starvsfelagar hjá Mariel lata væl at hansara handverkaravnum og evnum at finna uppá.

Nú eitt árið tosaðu teir á Tekniska Skúlanum í Havn um ein bil, teir høvdu lisið um, sum við vindmegi kundi koyra ímóti vindinum.

- Tað helt eg væl kunna bera til, tí sum smádrongur á Signabø royndi eg sjálvur at gera ein bát, sum kundi sigla ímóti vindinum við vindmyllu. Tá eydnaðist tað ikki heilt, og eg var vónsvikin. Nú veit eg, hvat eg gjørdi galið ta ferðina.

Fyri at prógva, at hetta bar til, gjørdi Mariel ein primitivan lítlan bil við myllu á takinum, og tá hann blásti luft ímóti bilinum, koyrdi hann fram.

Bilurin, sum koyrir ímóti vindi, er ikki fyrsta uppfinningin hjá Mariel.

Av handverkarætti

Sum smádrongur tókst hann altíð við at smíða. Mariel er av handverkarætti, bæði pápin abbin og langabbin vóru smíðir.

- Eg haldi tað lá í mær at skula uppfinna okkurt mekanískt.

Mariel helt tað vera líka

stuttligt at smíða og royna okkurt nýtt sum at spæla, og tí gekk hann ofta fyrri seg sjálvur og putlaði við slíkt.

- Sum smádrongur gjørdi eg eina vindmyllu og ein svingkrana, og við hesi útgerð lyfti eg steinar. Mariel var tó lítið fyrri at vísa øðrum sínar uppfinningar.

Men lærarin mundi hava fingið eyga á evnini hjá Mariel.

- Hann hevur helst ikki verið heilt nøgdur við meg, tá hann einaferð segði, at eg mundi fara at klára meg, tí handalagið hevði eg gott.

Stuttligari at smíða

Mariel sigur, at hann sum barn treivst væl við at spæla einsamallur, hann smíðaði.

- Ein dagin, tað var kavi, helt pápi fyrri: "Hinir sleta, og tú stendur her og smíðar." Eg haldi nú, vit stutt-leikaðu okkum líka nógv, teir við at sleta, og eg við at smíða. Tá havi eg verið 10-12 ára gamal.

- Eg havi vist eisini verið eitt sindur av handilsmanntá, tí eg smíðaði skoytur, sum javnaldarir keyptu frá mær. 50 oyru fekk eg fyrri parið. Tær vóru úr træ við jarni undir, eini hálvri tunnugjörð. Eg gjørdi fleiri ymiskar skoytur, smalar og breiðar til mín sjálvs. Tær vóru ófórar, tí tað bar til at skoyta á bønnum á teimum.

Meðan Mariel arbeiddi á el-verkinum á Strønd royndi hann seg eisini sum uppfinnara.

- Avfallið skuldi mátast

hvønn dag, og neyðugt var at kenna vatnstøðuna í byrginini í Strandadali, tí verkið brúkti vatn. Um summarið hevði tað lítið uppá seg at ganga niðan, men verri var um veturin, tá blot kom í kavan, tí tá kundu vit ikki vita, hvussu til stóð uppi í dalinum.

Gjörði vatnmátara

Vatnmátarar vóru dyrrir, og Mariel setti sær tí fyrri sjálvur at gera ein vatnmátara út tillari, hann kundi finna á verkinum.

Úr Strandadali og oman á verkið lá ein kápur, sum hann tó noyðdist at skoyta uppi. Har uppi gjørdi hann so ein mátara, sum gav boð oman um vatnstøðuna.

Mariel undirvísti tá stýrimannsskúlanæmingum, umframt at hann arbeiddi á verkinum. Næmingarnar fekk hann at hjálpa sær við at draga rør niðan ta brøttu brekkuna.

Tað gekk long tíð, áðrenn nakar visti, hvat hann tókst við, tí hann var einsamallur á vakti og fekk gjørt tað mesta á vaktini. Nakað gjørdi hann uttanfyri arbeiðstíð, og bara tað at skula niðan í dalin fór við nógvari tíð.

Nakrar 100 krónur fekk hann fyrri uppfinningina, sum fyrri ein part enn verður brúkt.

- Hevði eg lagt meira á, hevði eg fingið tað. Men eg gjørdi hetta ikki fyrri at vinna pengar. Tað var stuttligt eisini.

Mariel hevði væl hildið seg til at hildið fram nokur ár afturat, men fólk skulu frá, tá tey eru 67 ár. Hinvegin kemur so nógv nýtt fram, sum yngri fólk seta seg inn í, heldur hann

Myndir: Kalmar

Mariel væntar ikki, hann fer at keða seg, tá hann gevst á skúlanum. Tað er altíð okkurt at taka hondina í.

Ein kollveltingartíð

Hann lítur aftur um bak hesi 40 árin í føstum starvi.

- Tað er heilt ótrúligt, so nógv orkunýtslan er vaksin hesi árin. Tað er ein sonn kollvelting, og vit eru veruliga tikið á bóli.

- Í mínum barnaárum kravdist ikki so nógv. T.d. hevði eitt seksmannafar tá ikki meira enn trihesta motor. Nú hava summi 40 hestar.

- Privata nýtslan er eisini vaksin nógv. Vit brúka nú stórar upphæddir til el og hita, nógv meira enn til mat og klæðir.

- At hugsa sær til, at tá el-verkið í Havn varð bygt, varð tað ætlað til alla Havnina. Tað verkið hevur ikki størri meg enn ein rækjubátur í dag.

- Tað kundi teir ikki vita, sum planløgdu, tí so skuldu teir verið spámenn, sigur Mariel.

randi

Til stuttleikar gjørdi Mariel henda bilin við myllu á fyrri at prógva, at tað bar til at koyra ímóti vindinum við vindmegi. Væl bar til